

MAGYAR JUHÁSZAT

ÉS KECSKETENYÉSZTÉS

Szerkeszti
a szerkesztőbizottság

23. évfolyam
2014/12

MONORI ISTVÁN
A verseny állása

..... **II-VI**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG TAGJAI: **Bátor Árpád**, A JUH TERMÉKTANÁCS ELNÖKE, **Dr. Jávor András**, EGYETEMI TANÁR, ELNÖKSÉGI TAG,
Dr. Kukovics Sándor, ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓ, JUH TERMÉKTANÁCS
Dr. Békési Gyula, **Dr. Mucsi Imre**, EGYETEMI TANÁR, • Szerkesztette: **Avar László**

A verseny állása

2014-ben újra megrendezték az OVINPIADES-t, a fiatal juhászok világversenyét. Magyarország második alkalommal kapott meghívást és vett részt ezen a rendezvényen. Az esemény során szerzett tapasztalatok, a konferencia előadásai tanulságos ismeretekkel szolgáltak a versenyző diákoknak és a kísérőknek egyaránt.

A versenyről azt kell tudni, hogy 10 éve rendezik meg minden évben az OVINPIADES-t Európában, természetesen

európai versenyzők számára. ötévente azonban világbajnokságot rendeznek, így hazánkat 2013-ban az európai versenyen, idén pedig a világversenyen képviselték a Debreceni Egyetem diákjai. A verseny kitalálói abból az indítatásból kezdték el ennek az eseménysorozatnak a szervezését, hogy szembesültek azzal a nemzetközi tendenciával, hogy a juhágazatban egyre kevesebb a fiatal szakember, a juhászok átlagéletkora jóval 50 év felett van, a fiatal juhászok ismeretanyaga

pedig nem alkalmas arra, hogy sikeresen irányítsanak gazdaságokat és folyamatosan fejlesszék őket. A verseny elsőként inkább reklámfogás volt, mint igazi verseny. Az évek alatt a világ vezető juhtenyésztő országai, mint az Egyesült Királyság államai, Franciaország, Spanyolország, Új-Zéland, Ausztrália, Németország, az Egyesült Államok, Kanada, Uruguay és Argentína egyre komolyabban vették a versenyeket, és országos selejtezőkön kiválogatott versenyzőket

Szabó Zoltán a quadon, juhok a futón

Rákó Viktória bízet keresztezett juhok kondícióvizsgálata közben

küldtek a nemzetközi versenyekre, akik az elméleti ismeretekén túl a gyakorlati fogásokkal is tisztában voltak. Mára igazi presztízskérdéssé vált a nemzetek számára, hogy milyen eredményt érnek el a diákok a megmértetésén.

A 2014-es versenyről

Magyarországot 2014-ben 2 diák, *Rákó Viktória* és *Szabó Zoltán* képviselte a versenyen. A versenyzők felkészítői és egyben kísérői *Dr. Oláh János*, a Debreceni Egyetem oktatója és *Dr. Monori István*, az egyetem kutatója volt. A felkészítésben segítséget nyújtottak továbbá *Prof. Dr. Jávor András*, az egyetem általános rektorhelyettese és *Dr. Madai Hajnalka*, az egyetem oktatója, valamint *Szűcs István* juhnyíró-mester. A 2013-as év tapasztalatai alapján tudtuk, hogy mire számíthatunk a versenyen. Tudtuk, milyen versenyszámokra kell felkészülnünk, melyek azok, amelyekben jól, közepesen vagy gyengén teljesítettünk. A versenyszámok a következők voltak: elméleti ismeretek, amely kiterjedt a világ juhtenyésztésére, a piaci ismeretekre, a legfrissebb gazdasági változásokra, állategészségügyi praktikákra, a juhászati technoló-

giára, valamint a fajtaismeretre. Az elméleti feladatokon túl a versenyzők összemérték gyakorlati tudásukat a juhok kezelésében, körmölésben, terelésben, fűlszám szerinti válogatásban, anyajuh és bárány kondíció becslésben, quad-ozásban és juhnyírásban.

2013 tapasztalatai alapján nagyobb hangsúlyt fektettünk az elméleti felkészülés mellett a gyakorlati ismeretek megszerzésére. A 16 ország 29 versenyzője közül Rákó Viktória a 25. helyezést érte el, míg Szabó Zoltán a 18. helyen végzett. Az látható volt, hogy minden országgal felkészültebben érkezett, mint egy évvel korábban. A világversenyt mindenki „véresen komolyan” vette. Az elért eredményt azért tartom sikernek, mert voltak olyan versenyszámok, ahol előre tudtuk, hogy nem kerülhetünk be az élvonalba. Ilyen volt a quadvezetés szőlóban és futóval, a juhnyírás és a kondícióbírálat. Ezeket a feladatokat nem tudtuk gyakorolni Magyarországon, vagy nem a megfelelő eszközzel, vagy éppen olyan juhajtással kellett elvégezni a gyakorlatot, amilyen hazánkban nincs.

Azonban azokban a versenyszámokban, amiket tudunk gyakorolni: – juhok kezelése, körmölés, válogatás és fajtaismeret –, azokban jól vagy kiválóan teljesítettek a tanulóink. Talán az egyetlen

csalódás az elméleti ismeretekben nyújtott teljesítményünk, ahol csak közepes eredményt tudtunk elérni, annak ellenére, hogy komolyan készültek a versenyzők. A verseny során is az derült ki, hogy a magyar tanulók általános juhtenyésztésben, a tartástechnológiában, takarmányozástechnológiában, a juhok igényeinek ismeretében inkább jobbak a vetélytársaktól. Azonban mind a személyes beszélgetések alkalmával, mind az elméleti teszt kérdéssorából kiderült, hogy a vezető juhtenyésztő országok és azok versenyzői a piaci elvárások által irányított minőségi termék előállításban, marketingben, piacismeretben sokkal jártasabbak, mint a mi versenyzőink. A kérdés csak az volt számunkra, hogy miért ilyen ismereteket várnak el a diákoktól, miért nem a különböző állati igényeket kérdezik, a takarmány szükségletet, állategészségügyi kérdéseket tesznek fel? Ezen felül még sorolható lenne azon elméleti kérdések csoportja, amelyekben mi igazán tájékozottak vagyunk, és egyébként fontosak a juhágazatban.

Tanulság

A válasz már a verseny közben megfogalmazódott bennünk, miközben a versenyszámok szüneteiben a Clermont-

A nemzetek versenyzői között a mi gyerekeink

Ferrand-ban megrendezett Sommet de l'Élevage kiállításon beszélünk a kollégákkal és meghallgattuk a konferencia előadásait. A válasz, hogy van egy fontos tényező a juhágazatban (csakúgy, mint bármely másik ágazatban), amiről nem tanulunk, de közben az irányítja a tenyésztést, tartást-, és ez a piaci elvárás. Beszélve a versenyzőkkel és a tanulókat kísérő oktatókkal gyorsan kiderült, hogy rendkívül tájékozottak arról, hogy az általuk megtermelt terméket milyen

piacra tudják eladni, milyen áron, és milyen tendenciák vannak a világban. Ez alapján mindig olyan jövőkép van előttük, amibe be van kalkulálva a saját költségük, az ökológiai adottságból adódóan különböző minőségű termék, valamint a piaci árak. Az ágazat szereplői a piaci változásokat követik és a jövőképeket, mondhatjuk, dinamikusan fejlesztik. Ez hatással van az ártermelésükre és az ártermelők által támasztott tenyészállatigényre, így a tenyésztésre

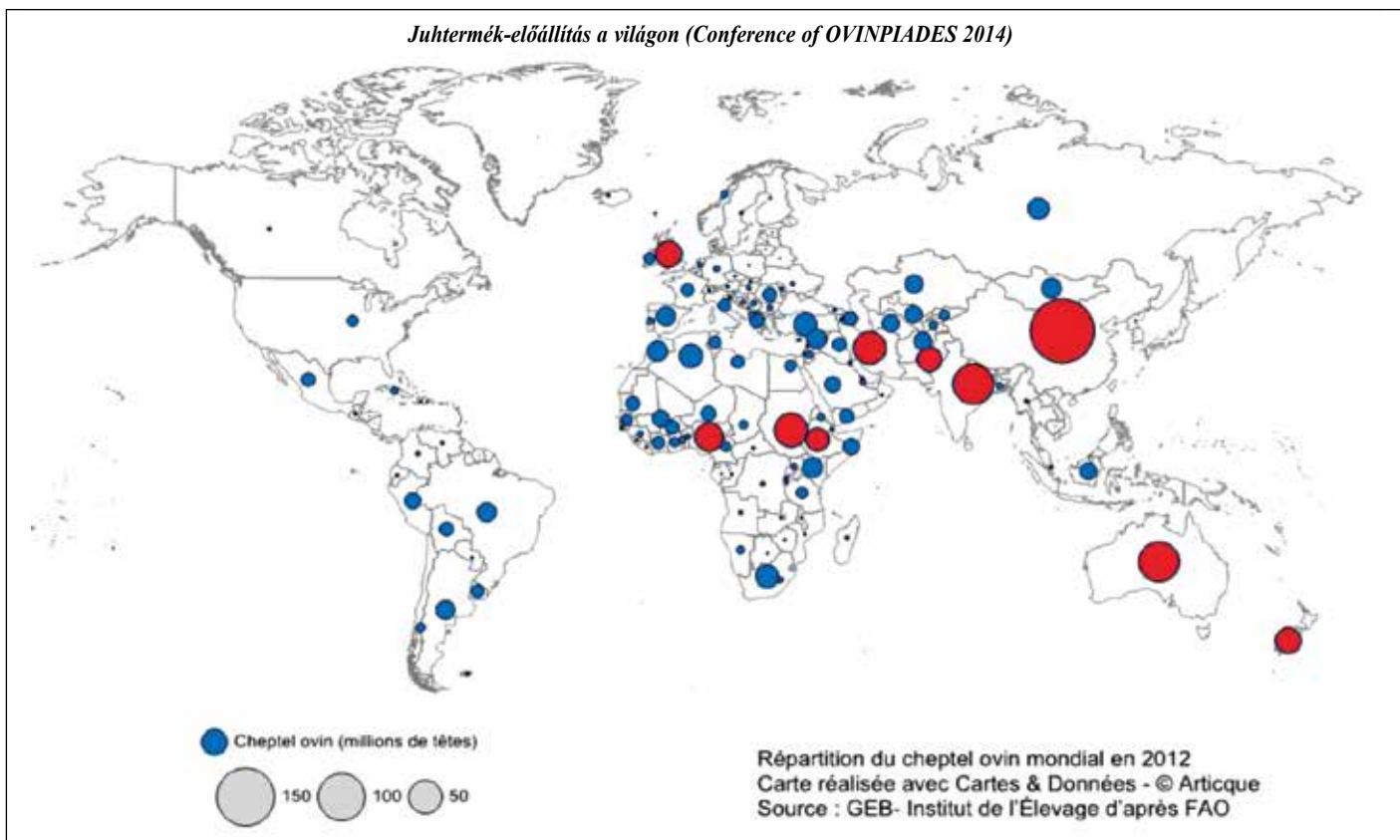
is. A versenytársak tenyésztése és tartása sokkal inkább követi a piaci elvárások tendenciáját, mint a hazai gyakorlat, és ehhez kapcsolódóan az információik is sokkal széleskörűbbek, mint a mi versenyzőinké volt.

Az elméleti ismeretek különbözősége nemcsak a versenyzők gondolkozásában lehetett észrevenni, de a kísérők is különböző ismeretanyaggal rendelkeztek. Míg a kelet-európai tanárok kiváló ismeretekről adtak tanúbizonyságot álta-

Így nyírnak a bajnokok (Sam Bullingham)

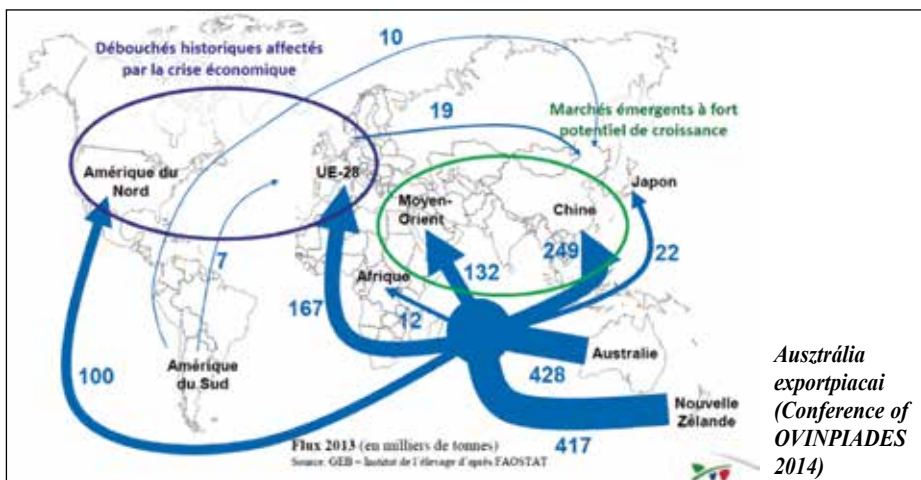
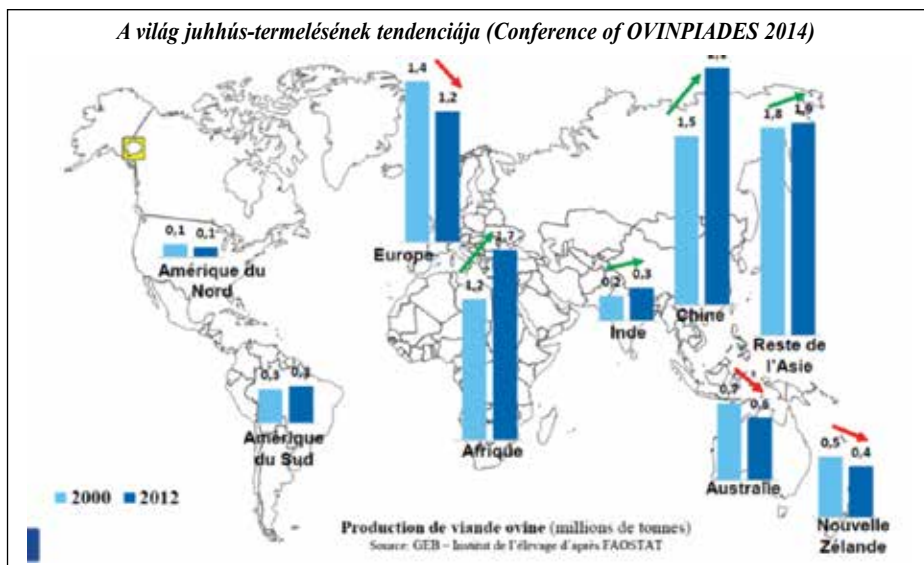
Juhtermék-előállítás a világon (Conference of OVINPIADES 2014)

lános technológiai ismeretekből, a takarmánynövények termesztéséből, állategészségügyből, addig a nyugati vagy tengerentúli országok képviselői sokkal több gazdasági ismerettel, piaci információval, a náluk használt technológiákról, speciális körülményekről adtak át ismereteket másoknak.

A versenyen részt vevő országokban –, kivétel ez alól Románia –, a juhágazat elsődleges terméke a bárány. A részt vevő országok tisztában voltak azzal, hogy Európában a fogyasztás és a termelés egyaránt csökken, azonban Ázsiában és Afrikában a termelés és a fogyasztás is növekszik. Ebből adódóan új fizetőképes kereslet alakult ki az elmúlt években a világon: Kína. Az ausztrál és az új-zélandi bárányexport sokkal inkább fókuszál a kínai piacra, hiszen közelebb vannak, és

A világ juhhús-termelésének tendenciája (Conference of OVINPIADES 2014)

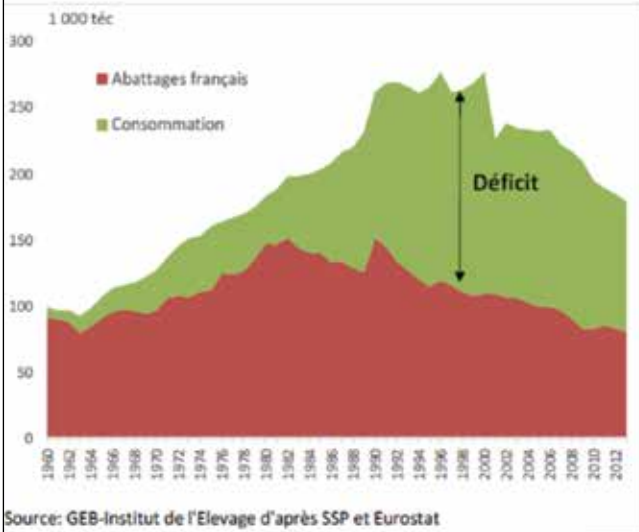

szinte kielégíthetetlen a mennyiségi igény, míg az európai piacon a fogyasztási szokások miatt a legelő bárány értéke kisebb, mint a hazánkban is előállított pecsenyebáránynak.

A fenti tendenciák mellett tudnivaló, hogy a muszlim országok is egyre inkább keresik az európai vágóbárányt, akár élve, akár vágva. Ebből adódóan a bárány jól eladható Európában – annak ellenére, hogy az európai fogyasztás csökken –, ami piaci lehetőséget jelent az európai, így a magyar juhtartók részére is.

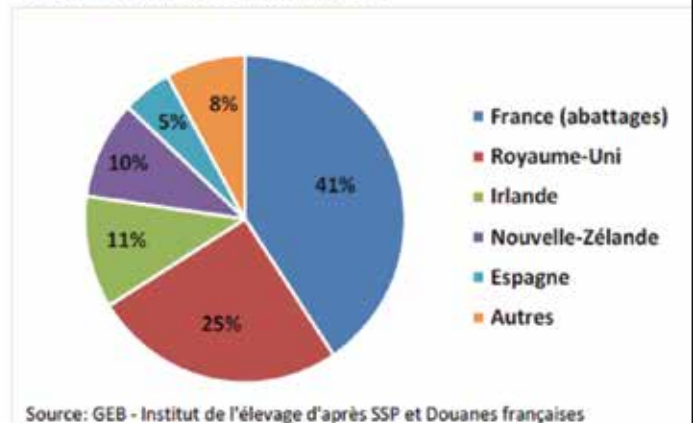
A magyar juhtenyésztés és -tartás kitörési pontja az éves szaporulat és a vágóminőség javítása a juhászat bárányelőállításra szakosodott részében.

Franciaország juhhúsfogyasztása, -termelése és az oda exportáló országok

→ La France produit seulement 45% de ses besoins en viande ovine

Origine de la viande ovine consommée en France :

A takarmányozási és állategészségügyi hiányosságok mellett elkerülhetetlen a fajtahasználat racionalizálása és a végtermék-előállítás szakosítása. Nehéz kimondani, de hazánkban a magyar merinó genetikájában rejlő potenciált néhány törzstenyésztő elérte, de ők is úgy, hogy a szaporodásbiológiai folyamatokba mesterségesen beavatkoztak. A magyar merinó, csakúgy, mint a francia merinó (az átlagos anyajuhonkénti választott bárányszám 0,8–0,9 évente, a csúcstenyésztőknél 1,1–1,2) nem fog a szopora és a jó anyai tulajdonsággal rendelkező juhek közé tartozni, és a hústermelő képessége is csak közepes, ha a nagysúlyú nyakalt törzs minőségét vesszük figyelembe.

Következtetések

A versenyben részt vevő diákok által elért helyezések jól tükrözik, hogy Magyarország hol helyezkedik el a világban a juhtartás tekintetében. A technológiai fejlettségben, a piaci ismeretekre épülő termékelőállításban és a profitorientált gazdálkodásban le vagyunk maradva a világ vezető juhtartó országaihoz képest. Amíg az erős tenyésztéssel rendelkező országokban a törzstenyésztetek száma lassabban csökken, mint a tartók száma, addig hazánkban a törzstenyésztetek száma csökken, és a jó genetikai potenciállal rendelkező állatok (főként a nőivarú juhek) a vágóhidra kerülnek. A hazánkban tenyésztett fajták esetében nagyobb hangsúlyt kell kapjon a szaporaság és a báránynye-

velő készség az anyai vonalnak szánt juhek esetében, míg a hústípusú juheket csak és kizárólag végtermék előállítására szabad használni. A koncepció nélküli keresztezések gyenge szaporasági mutatókhoz és hozamokhoz vezetnek a tartók körében.

Az oly sokszor hangoztatott okszerű fajtahasználat mellett hazánkban a költséghatékony, az emberi munkaerőt csökkentő tartástechnológiai elemek jelentős része ismeretlen. Ezeknek a tényezőknek a fejlesztése szükségszerű, ha szeretnénk közeledni a vezető juhtermék-előállító országok színvonalához.

Köszönet a Debreceni Egyetemnek, hogy finanszírozta a versenyzők részvételét az OVINPIADES 2014-en.

Monori István

